

Poticanje dječjeg glazbenog stvaralaštva na nastavi solfeggia u prvom i drugom razredu osnovne glazbene škole

VESNA SVALINA

PREZENTACIJA MAGISTARSKOG RADA

ZAGREB, 15. SRPNJA 2009.

Mentor: dr.sc. Pavel Rojko

▪ **Kako je moguće ostvariti napredak modernog društva?**

- moderna društva mogu prosperirati jedino ako će se razvijati kao inovativna

▪ **Razvoj kulture i umjetnosti**

- moraju se stvoriti uvjeti da se kultura i dalje snažno razvija umjetničkim stvaranjem
- pitanje poticanja glazbenog stvaralaštva u osnovnim i glazbenim školama

STVARALAŠTVO

▪ Definiranje pojma stvaralaštvo

- definiranje pojma prvenstveno s obzirom na proces ili produkt
- povezivanje stvaralaštva s karakteristikama misaonog procesa

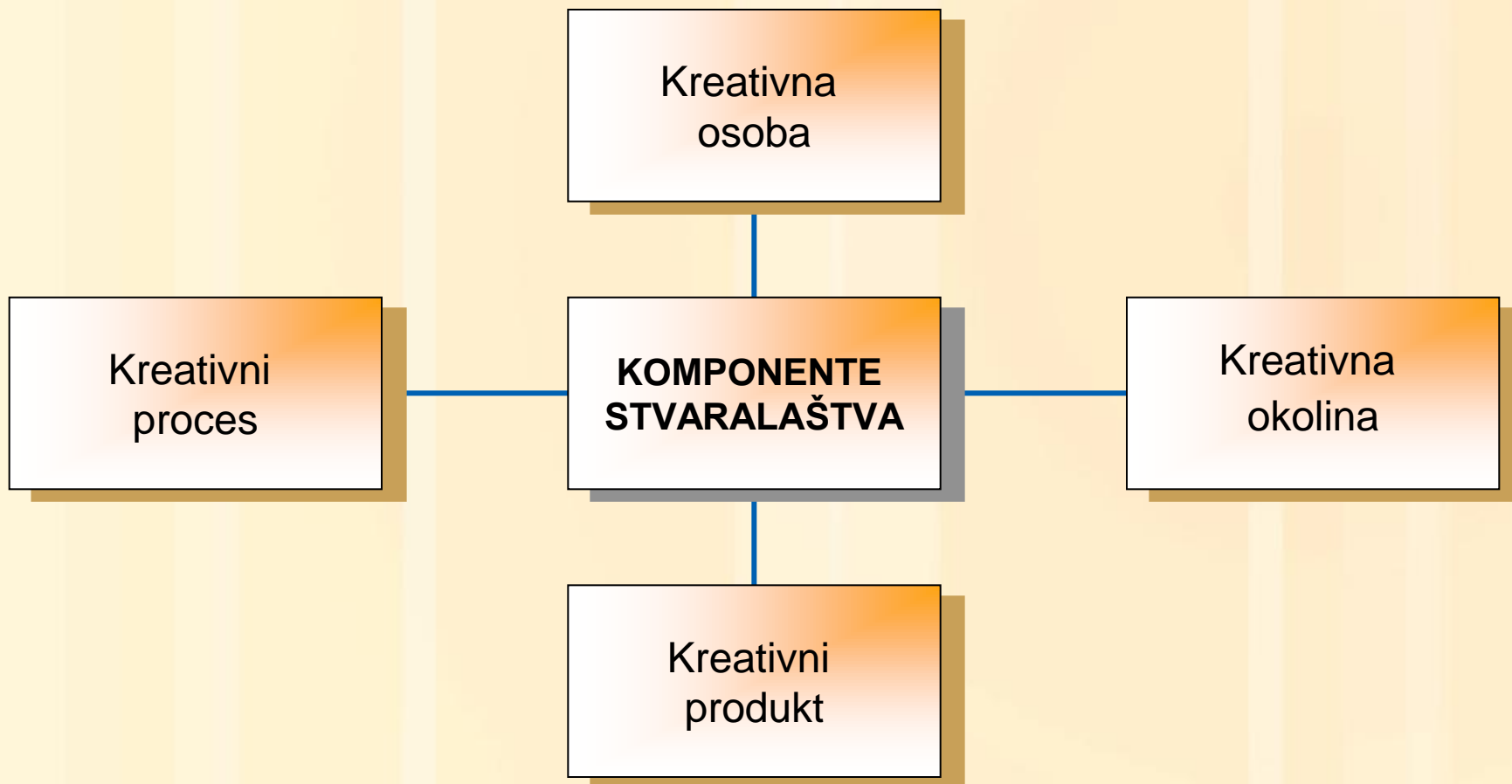
▪ Alice Miel

- stvaralaštvo je proces povezivanja ranije nepovezanih stvari

STVARALAŠTVO

STVARALAŠTVO

- **Utjecaj škole na razvoj kreativnih sposobnosti pojedinaca**
 - upućuje se kritika današnjoj školi jer se još uvijek podučava na tradicionalan način
 - budućim učiteljima treba osigurati kvalitetnije obrazovanje, a nastavnike dodatno educirati

DJEČJE GLAZBENO STVARALAŠTVO

- mijenjanje poznatih pjesama
 - stvaranje novih jednostavnih melodija
 - preoblikovanje melodija variranjem, harmoniziranjem, ekspresivnim oblikovanjem i orkestriranjem
 - kreiranje melodije na zadani tekst
 - improviziranje na različitim melodijskim instrumentima ili na udaraljkama
 - individualno stvaranje
 - grupno stvaranje
- **Glazbeno stvaralaštvo u sustavu Carla Orffa**
 - početna točka je ritam (improviziranje na udaraljkama)
 - melodijski materijal temelji se u početku samo na tri tona (sol-mi-la)
 - djecu se vodi kroz nekoliko faza glazbenog razvoja:
 1. istraživanje
 2. imitacija
 3. improvizacija
 4. stvaranje

Glazbeno stvaralaštvo u nastavi glazbene kulture

- aktivnosti bi se trebale provoditi tako da zadaci odgovaraju sposobnostima i iskustvu učenika
- kod odabira konkretnih glazbeno-stvaralačkih aktivnosti mora se voditi računa o tome koje su aktivnosti doista stvaralačke i glazbene
- sva bi nastava morala biti prožeta kreativnošću – učitelja i učenika

Glazbeno stvaralaštvo u nastavi solfeggia

- učenici trebaju dovršavati melodije, odnosno napola uglazbljene stihove te skladati melodije na zadani tekst u određenom tonalitetu i mjeri
- kod uglazbljivanja stihova predlaže se ili konkretna ritamska osnova ili se učenike upućuje na način oblikovanja melodije tako što se daju određena tonska ili akordička uporišta melodijskog toka

PROBLEM ISTRAŽIVANJA:

- Kako poticati dječje glazbeno stvaralaštvo na nastavi solfeggia u prvom i drugom razredu osnovne glazbene škole?

CILJEVI ISTRAŽIVANJA:

- postizanje značajnijeg uključivanja učenika u aktivnosti glazbenog stvaranja u okviru nastave solfeggia
- nastavu solfeggia učiniti raznovrsnijom
- saznati u koje se aktivnosti glazbenog stvaranja učenici uključuju s posebnim interesom
- kojim aktivnostima najlakše ovladavaju
- osobno učenje s obzirom na postavljeni problem

ISTRAŽIVANJE

SUDIONICI ISTRAŽIVANJA

- učenici osnovne glazbene škole (Glazbena škola Franje Kuhača iz Osijeka) koji su u šk. god. 2004./05. upisani u prvi razred

PLAN ISTRAŽIVANJA

- planirano je provođenje akcijskog istraživanja koje će se provoditi tijekom dvije školske godine
- u prvom razredu osnovne glazbene škole izvodile bi se sljedeće aktivnosti glazbenog stvaranja:
 - ritamska improvizacija
 - stvaranje kraćih ritamskih cjelina
 - melodijsko pitanje i odgovor
 - improviziranje melodije na zadani ritam
 - variranje melodije
 - smišljanje završetka započete vokalize
 - kreiranje melodije na zadani tekst
 - improviziranje melodije na glasoviru
- u drugom razredu aktivnosti bi se izvodile prema revidiranom planu koji treba načiniti nakon provođenja i analiziranja prvog kruga istraživanja

Postupci i instrumenti za prikupljanje podataka

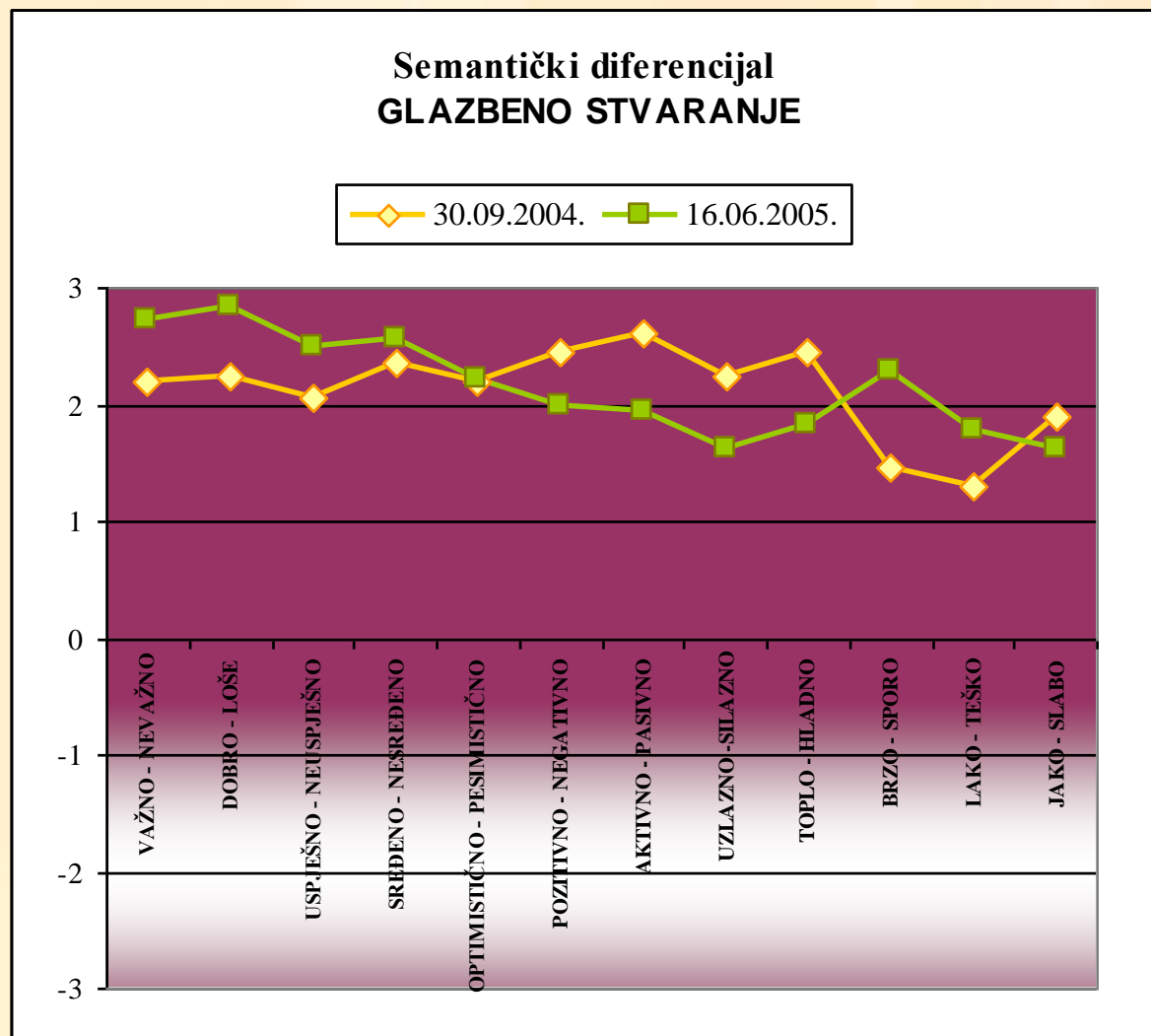
- sustavno promatranje uz pomoć tehničkih pomagala (video-kamera) i uz „sudjelujuće“ promatranje
- postupci procjenjivanja i prosuđivanja
 - deskriptivne skale procjene (Likertova skala)
 - grafičke skale procjene
 - semantički diferencijal
- pri obradi podataka neke su se pojave, odnosno njihova učestalost iskazivale i brojčano, tj. kvantitativno, ali su kvalitativni iskazi ipak bili u prvom planu
- za prikaz rezultata koristile su se tablice i grafikoni

Prvi krug istraživanja

- sve planirane aktivnosti glazbenog stvaranja provedene su u okviru 23 sata od ukupno 70 (33 %) nastavnih sati solfeggia
- aktivnosti su se uvijek nadovezivale na nastavnu temu koja je bila predviđena za taj sat
- ponekad su se ritamske i melodijske improvizacije nakon izvođenja i zapisivale pa su tada ove aktivnosti bile povezane i s vježbom zapisa ritamskog ili melodijskog zadatka
- podjednak interes učenici su pokazivali za sve aktivnosti glazbenog stvaranja
- znatnija razlika postojala je između pojedinih učenika u snalaženju prilikom izvođenja različitih aktivnosti glazbenog stvaranja

ISTRAŽIVANJE - rezultati

- Doživljaj glazbenog stvaranja na početku i na kraju godine

ISTRAŽIVANJE – drugi krug

- drugi krug istraživanja odvijao se tijekom šk. god. 2005./06. kad su učenici pohađali drugi razred osnovne glazbene škole
- za drugu godinu broj planiranih aktivnosti povećan je na dvanaest
- glazbeno-stvaralačke aktivnosti trebale su se uključiti u još veći broj sati solfeggia, na 43 sata od ukupno 70 (61%)

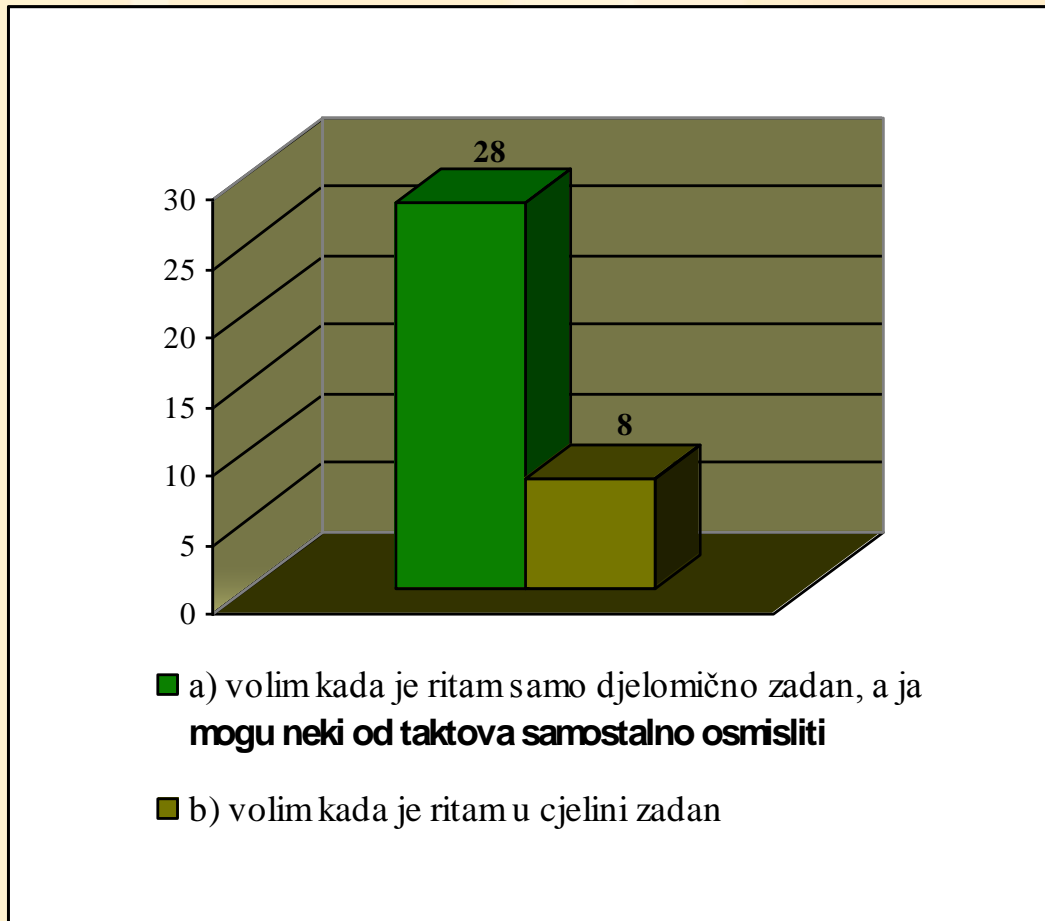
Planirane aktivnosti:

- naizmjenično izvođenje zadanog i improviziranog ritma
- prepoznavanje zadanog ritma u okviru ritamske improvizacije
- improviziranje ritamskog pitanja i odgovora
- stvaranje kraćih ritamskih cjelina
- improvizacija melodije
- melodijsko pitanje i odgovor
- variranje melodije
- dovršavanje započete melodije
- improviziranje meloritamske cjeline u okviru vokalize
- stvaranje melodije na zadani tekst
- stvaranje kraćih meloritamskih cjelina
- improviziranje ili stvaranje jednostavnih skladba za glasovir

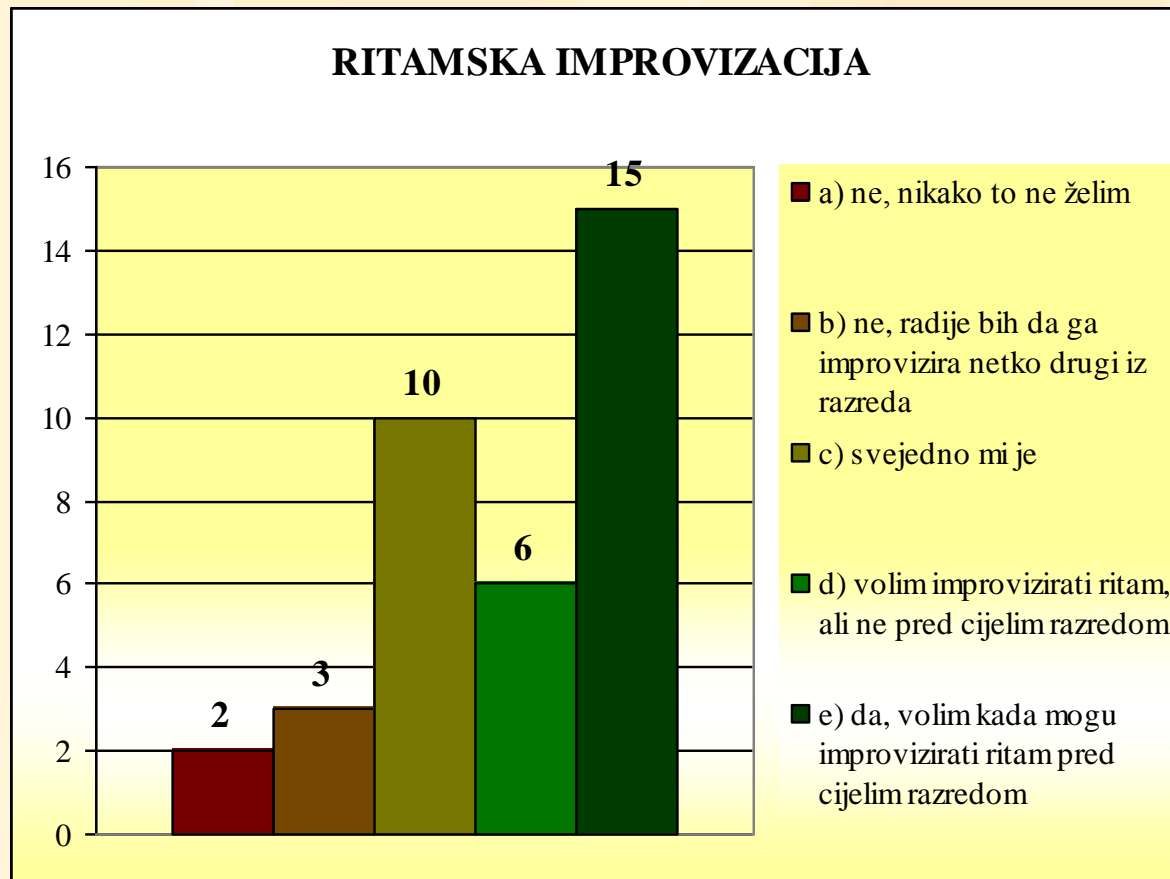
Video zapisi s nastave solfeggia:

1. improvizacija melodije
2. dovršavanje započete melodije
3. melodijsko pitanje i odgovor
4. naizmjenično izvođenje zadanog i improviziranog ritma

Ritamska improvizacija - Na koji način učenici vole da je zadan ritam?

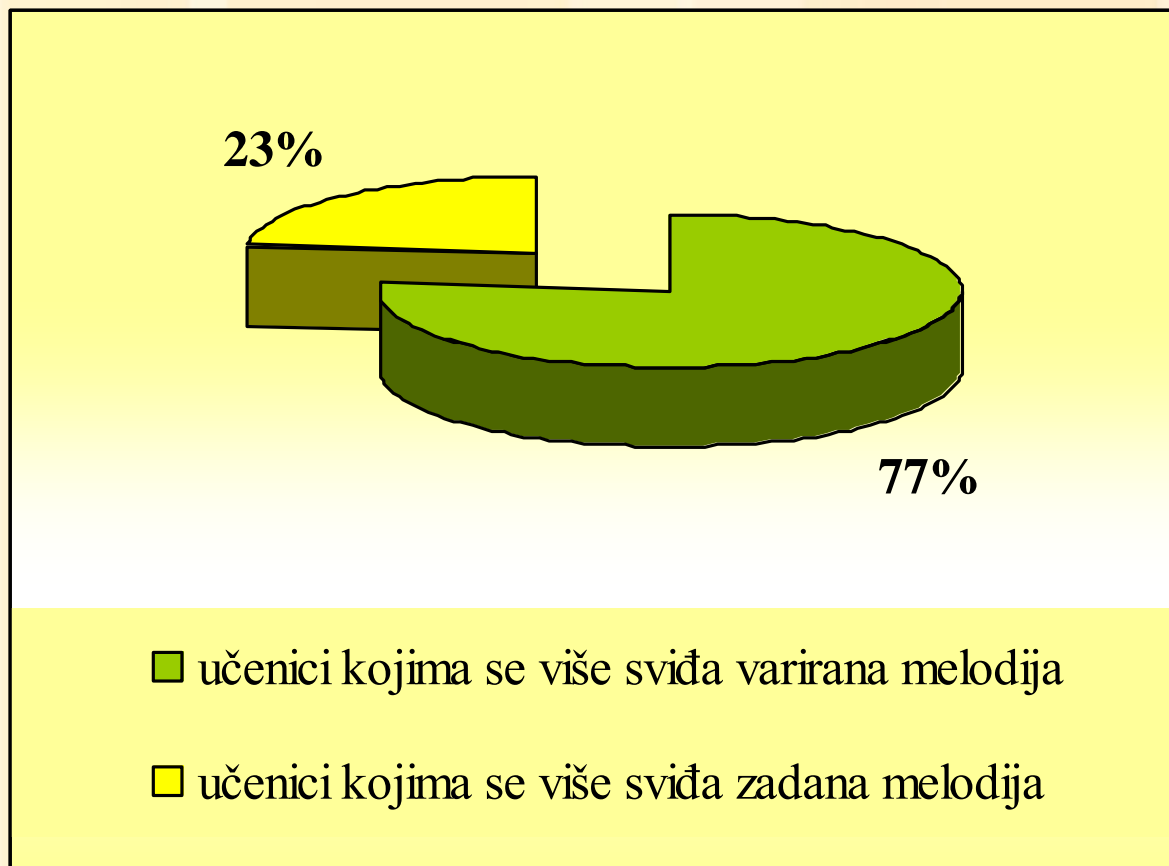
Ritamska improvizacija - Vole li učenici improvizirati ritam pred cijelim razredom?

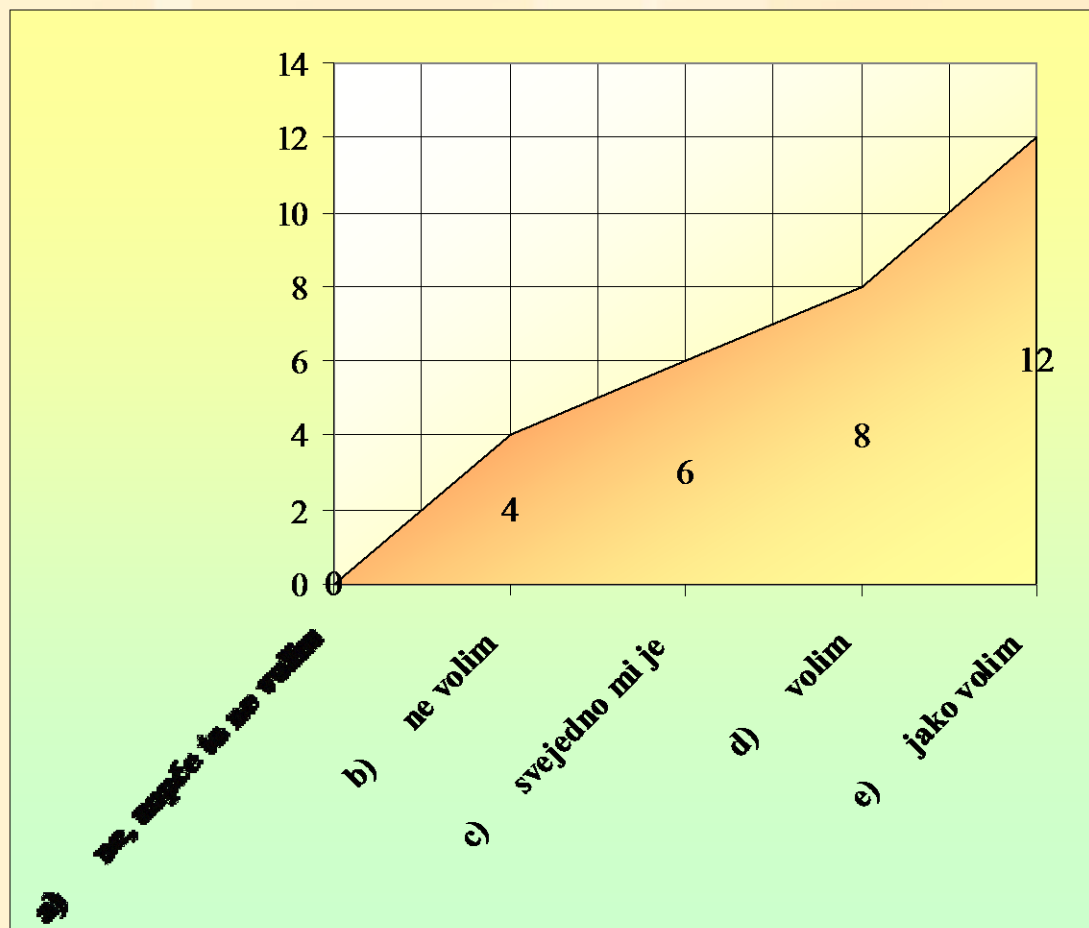
Melodijska improvizacija - Zainteresiranost učenika za izvođenje završetka melodije pred razredom

Melodijska improvizacija - Koja se melodija učenicima više sviđa – varirana ili zadana?

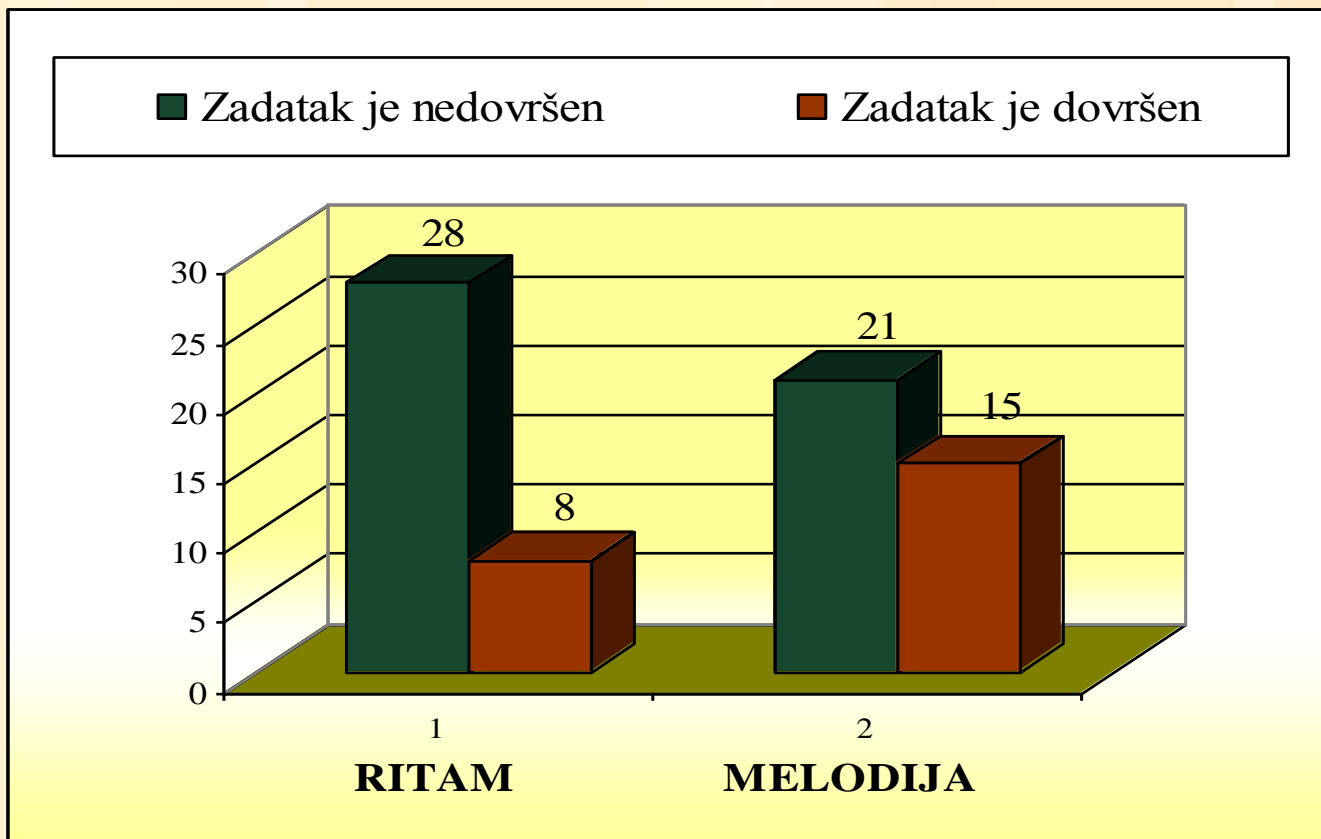

Melodijska improvizacija - Vole li učenici varirati melodije?

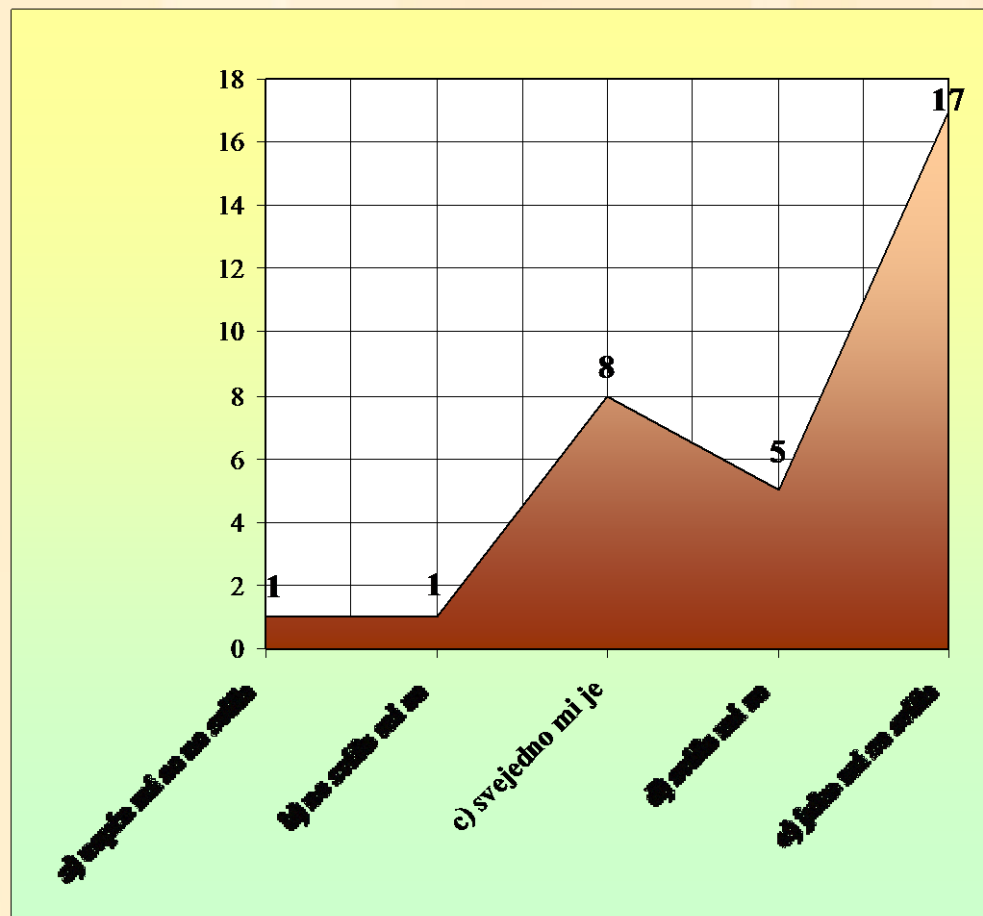
Ritamska i melodijska improvizacija

- Stajališta učenika prema tipovima ritamskih i melodijskih zadataka

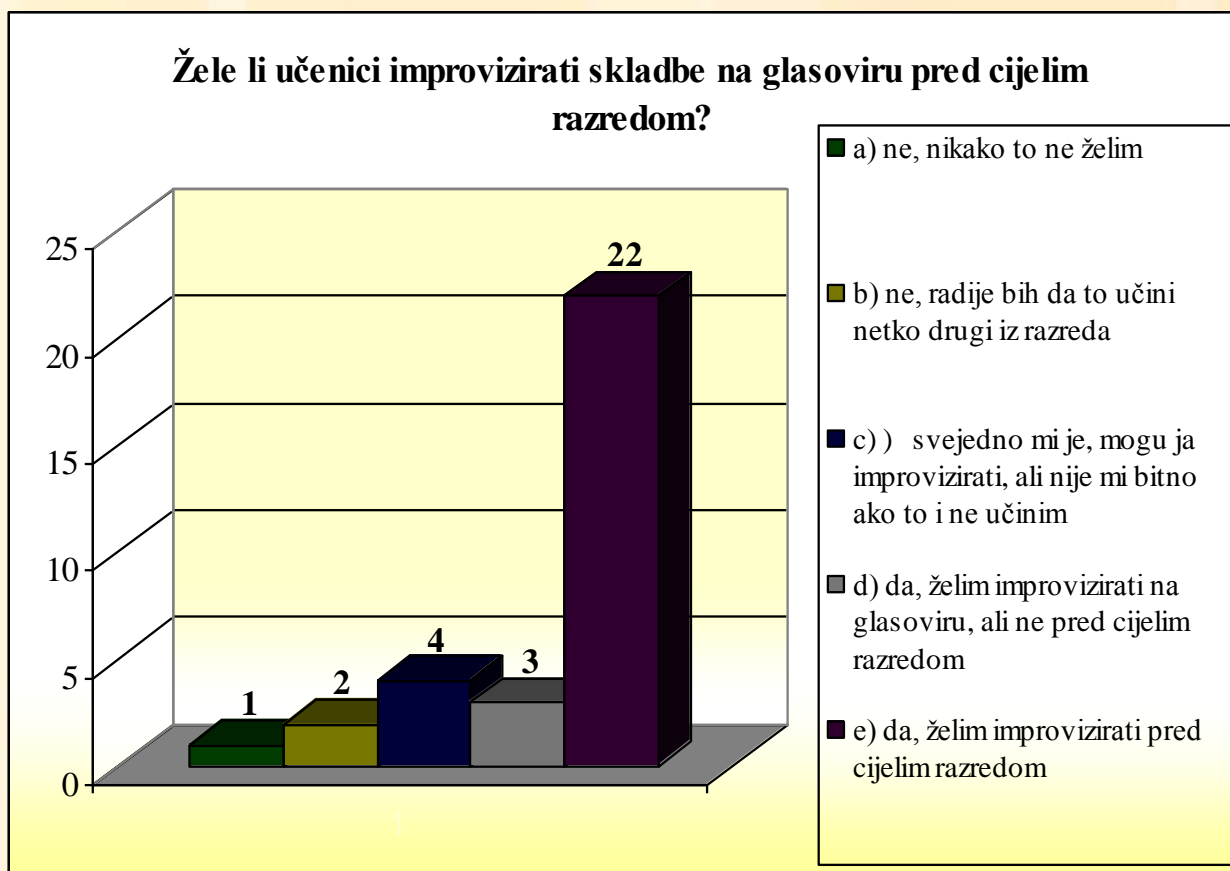

Improviziranje na glasoviru

- Sviđa li se učenicima aktivnost improviziranja na crnim tipkama glasovira?

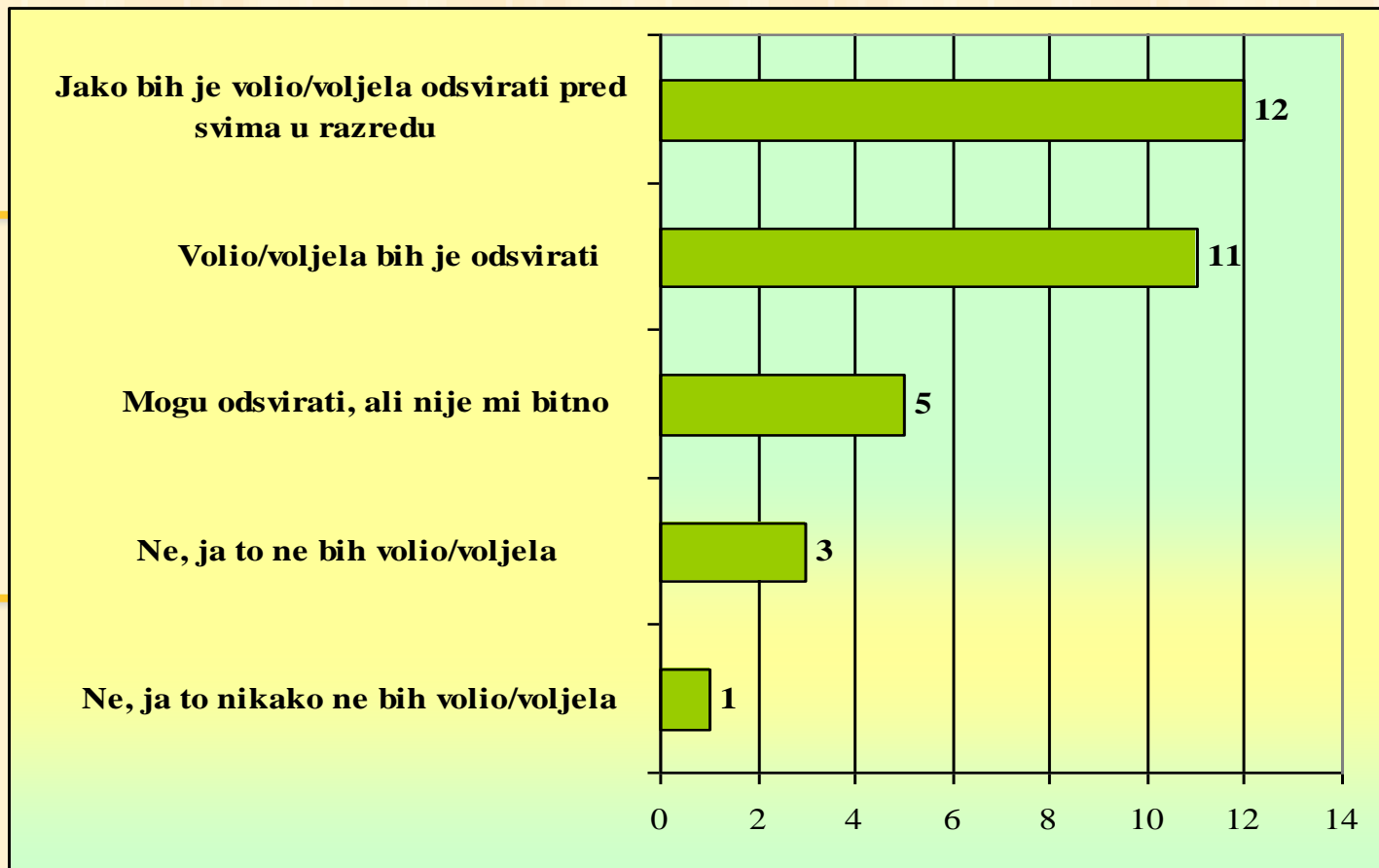

Improviziranje na glasoviru - Zainteresiranost učenika za improviziranje na glasoviru

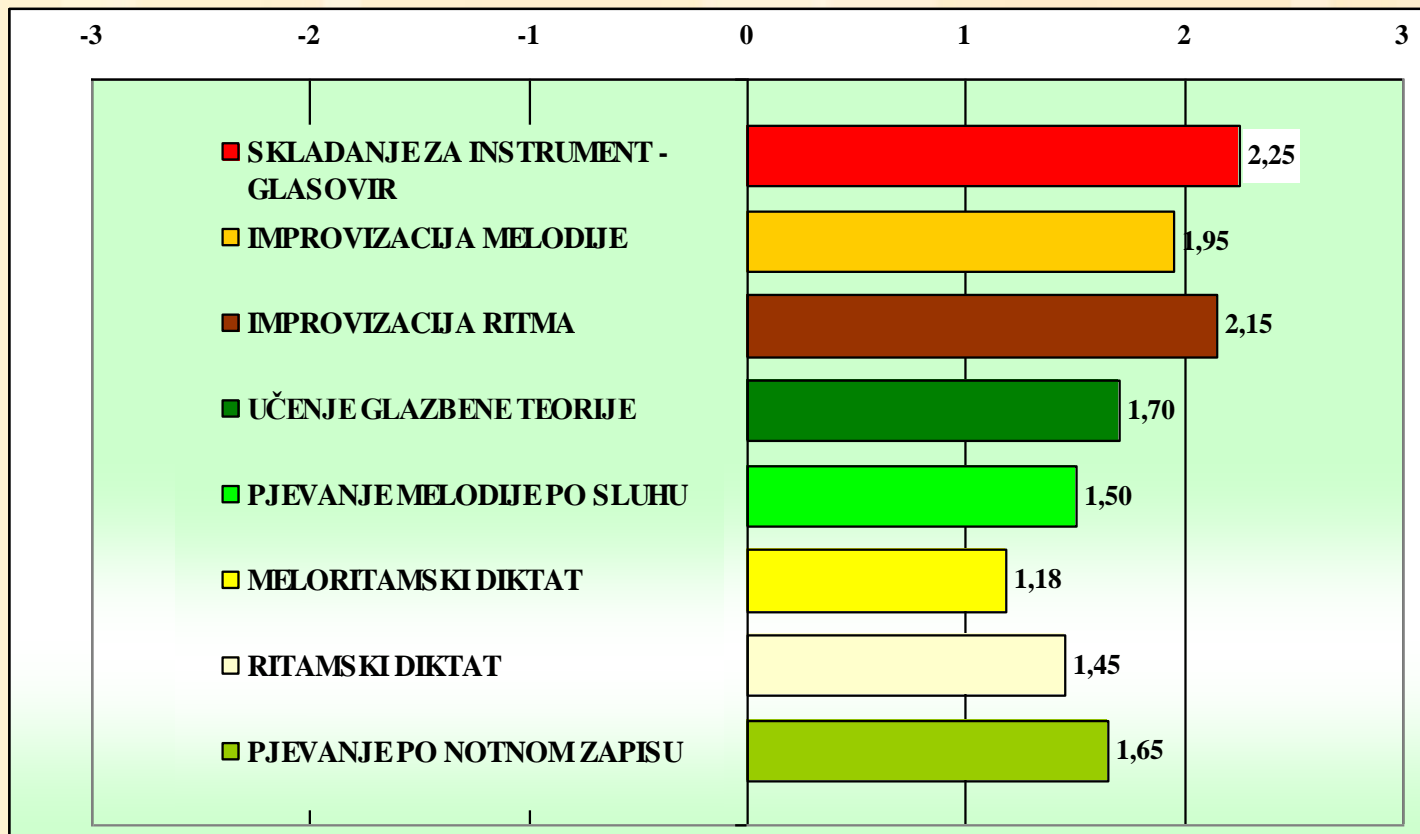
ISTRAŽIVANJE - rezultati

- **Improviziranje na glasoviru** - Želja učenika da izvedu svoju skladbu koju su osmislili kod kuće pred razredom

ISTRAŽIVANJE - rezultati

- Stajališta učenika prema pojedinim segmentima glazbene nastave

ZAKLJUČAK

- za djecu prvog i drugog razreda osnovne glazbene škole primjerene su sljedeće glazbeno-stvaralačke aktivnosti:
 - naizmjenično izvođenje zadanih i improviziranih taktova
 - improvizacija ritamskog pitanja i odgovora
 - stvaranje kraćih ritamskih cjelina
 - improviziranje završetka melodije ili melodijskog interludija između pojedinih kitica pjesme
 - variranje melodije
 - improviziranje i stvaranje skladba na glasoviru

ZAKLJUČAK

- kako postepeno ovladavaju improvizacijskim vještinama učenici pokazuju sve veći interes za sudjelovanje u stvaralačkim aktivnostima
- poseban interes učenici pokazuju za improviziranje i skladanje na glasoviru te za ritamsku improvizaciju
- nešto je manji interes učenika za melodijsku improvizaciju

- glazbeno-stvaralačke aktivnosti treba uključivati u nastavu solfeggia iz sljedećih razloga:
 - jer učenici u njima rado sudjeluju
 - zbog razvoja kreativnih glazbenih sposobnosti učenika
 - kombiniranjem zadanog i improviziranog ritma ili melodije još se uspješnije mogu razvijati učeničke intonativne i ritamske vještine
 - učenici su spremni duže se baviti vježbama intonacije i ritma kad se uz zadatke koje je potrebno reproducirati pojavljuju i oni zadaci koje oni sami osmišljavaju pjevanjem ili izvođenjem ritma

